

Jaarplan 2020

Stichting Duurzaam Den Haag

Duurzaam Den Haag gebruikt dit jaar het zogenaamde ODSM-model als basis voor het jaarplan. De afkorting ODSM staat voor: Objectief, Doelen, Strategieën en Maatregelen die een voor een zijn uitgewerkt. Door het jaarplan in dit format op te stellen zijn alle genoemde onderdelen direct terug te voeren op het kwalitatieve doel voor de middellange termijn (Objectief) van Duurzaam Den Haag als geheel. Voor de komende jaren is dat:

‘DDH is de toonaangevende deskundige organisatie in Den Haag op het gebied bewonersparticipatie bij de vormgeving en uitvoering van de energietransitie en het klimaatbestendig maken van de stad door het activeren, versterken en organiseren van burgerkracht.’

Om hier uitvoering aan te geven in 2020, hebben we een viertal strategieën geformuleerd die samengevat kunnen worden als: 1) informeren en activeren, 2) ondersteunen en zichtbaar maken, 3) relaties tot stand brengen en 4) nieuwe collectieve oplossingen ontwikkelen. Alvorens in het ODSM-model verder uit te werken hoe we dat in 2020 doen, met welke activiteiten en hoe we meten of we op koers zitten, volgt nu eerst een toelichting op ‘waarom’ we doen wat we doen (onze missie en visie) en voor wie (kader ‘Wat heeft de stad er aan?’).

Onze missie en visie

Wij verlangen naar een stad waar het goed leven is voor alle Hagenaars en waarin iedereen als vanzelfsprekend doet wat hij kan om bij te dragen aan een duurzamer Den Haag. Wij willen een toekomst waarin ‘duurzaam doen’ het nieuwe normaal is.

Het aantal mensen dat nu al bijdraagt aan een duurzame stad - of dat nou is vanwege het milieu, met het oog op gezondheid, de portemonnee of het comfort in de woning - groeit. Die beweging willen we aanjagen en groter maken. Dat doen we vanuit het geloof in, en waardering van, burgerkracht. Door ons omgedoopt tot Haagse Krach. Haagse Krach zit in iedereen die zich een voorstelling kan maken van een mooiere versie van de stad, wijk, buurt of straat. En vervolgens in beweging komt vanuit de vraag: wat kan ik doen in mijn leven, in mijn werk, vanuit mijn rol in de samenleving om daar aan bij te dragen? Dat is Haagse Krach!

Voor Duurzaam Den Haag staat het dienen van het grotere geheel voorop: de verduurzamingsopgave van de stad. De overstap naar schone en betaalbare energie en zorgen voor klimaatbestendigheid is voor ons leidend. We willen alleen nog energie uit duurzame bronnen, vergroening van de stad en voldoende waterbergingscapaciteit. In dat streven starten we altijd vanuit het perspectief van bewoners. We willen eigenaarschap voor bewoners, buurten die in regie zijn, kansenrijkheid en hoogwaardige levenskwaliteit voor iedereen. Het zijn namelijk deze sociale waarden die het nastrevenswaardig en volhoudbaar maken, zeker voor mensen bij wie ‘duurzaamheid’ – om vaak hele legitieme redenen – niet de hoogste prioriteit heeft. Ook zij zijn onmisbaar in deze transitieopgave. Iedereen heeft een eigen unieke bijdrage en waarde voor het geheel, iedereen verlangt naar gezien en erkend worden; om alles te veranderen, hebben we iedereen nodig!

Sturen op collectieve beweging en daar nadrukkelijk ook moeilijk(er) bereikbare groepen in mee te nemen, vraagt maatwerk en een lange adem, maar wij zijn van mening dat dat de manier is om op termijn meters te kunnen maken. En om échte transitie te realiseren in plaats van alleen het bestaande systeem te optimaliseren. Wij willen dat bewoners aan het stuur staan, dat zij eigenaar zijn van de transitie en van nieuwe energiesystemen. Natuurlijke bronnen (zoals de zon, de wind, de

warmte uit de aarde en uit oppervlaktewater) zijn immers van ons allemaal. Wij verlangen naar een toekomst waarin bewoners niet zuiver consumenten zijn in een nieuwe markt met aanbieders van nieuwe, schone energiebronnen, maar waarbij bewoners actieve burgers zijn en zich collectief eigenaar voelen van duurzame oplossingen.

Het gaat bij de energietransitie vaak snel over technieken en geld. Warmtepompen, geothermie, kosten en terugverdientijden. Wij zien in de noodzakelijke energietransitie juist kansen om problemen van mensen op te lossen. Zoals de energietransitie koppelen aan oplossen van vocht- en schimmelproblemen in woningen. Maar ook als oplossing voor problemen als hittestress, wateroverlast na hevige regenbuien, werkloosheid en armoede. In wijken waar genoemde problemen veel urgenter zijn voor bewoners dan 'van het aardgas af gaan' moet je juist daarover in gesprek en de energietransitie gebruiken als hefboom om die als veel acuter ervaren problemen van mensen op te lossen. Daar ligt ook de sleutel om grote groepen mee te krijgen en collectief eigenaarschap te creëren.

Duurzaam Den Haag heeft zich de afgelopen jaren bewezen als belangrijke speler in de community rondom de Haagse energietransitie die bestaat uit bewonersinitiatieven, gemeente, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties, energiebedrijven, netbeheerders, woningcorporaties, marktpartijen en non-profitorganisaties. We zijn actief geweest op het snijvlak van de leefwereld van mensen (bewoners en ondernemers in al hun rollen van woningeigenaar of huurder tot initiatiefnemer in de wijk) en wat voor het gemak de systeemwereld genoemd kan worden (overheid, bedrijfsleven, woningcorporaties etc.). Voor beide werelden is DDH een 'vertrouwde derde partij' gebleken: een onafhankelijke organisatie die door alle partijen in het veld vertrouwd wordt en om die reden ook een goede en veilige plek is om met elkaar in verbinding te treden. Het heeft ons in staat gesteld de basis te leggen voor een waardevolle database van mensen en organisaties die we aan elkaar en aan onszelf verbonden hebben. Daarnaast hebben veel kennis vergaard van, en ervaring opgedaan met, het succesvol in beweging brengen van verschillende doelgroepen om duurzaam aan de slag te gaan. Op deze elementen bouwen we voort.

In 2020 pakken we door op wat we in voorafgaande jaren hebben opgebouwd. Dat doen we in wetenschap dat de wereld is veranderd. Zo is er in korte tijd veel bewustzijn, aandacht en beweging gekomen voor duurzaamheid. Het brengt mensen op de been die meer daadkracht eisen van overheid en beleidsmakers. En geeft onrust bij mensen die zich bewust worden dat er een verandering van hen gevraagd wordt, maar niet weten wat precies van hen verwacht en de gevolgen niet kunnen overzien. Alle gemeenten en regio's in Nederland zijn aan de slag met energietransitie-strategieën, er is een landelijk Klimaatakkoord en steeds meer marktpartijen worden actief op het gebied van duurzaamheid. Duurzaamheid is alom aanwezig in het nieuws en er zijn allerhande producten en diensten waarmee mensen worden gestimuleerd om hun woning verduurzamen, van financiële regelingen vanuit de rijksoverheid tot zonnepanelen bij IKEA.

Deze ontwikkelingen vragen om voortdurende herijking van onze rol. Die rol is om telkens te doen wat nodig is om de duurzaamheidsbeweging in Den Haag aan te jagen, te verbreden en te vergoten tot het punt is bereikt dat duurzaam doen het 'nieuwe normaal' is. Dat doen we steeds op de plek waar vernieuwing plaatsvindt. We opereren in de voorhoede. Omdat we (groepen) bewoners bewust- en actiebereid maken om duurzaam aan de slag te gaan, zijn we een wegbereider voor aanbieders van duurzame maatregelen en oplossingen. Waar mogelijk ontwikkelen we met partijen (uit de leef- en systeemwereld) nieuwe collectieve aanpakken. Marktpartijen zijn een belangrijke volgende schakel in de keten wanneer we bewoners in beweging hebben gekregen om de stap naar uitvoering te zetten. Waar marktpartijen met grootschalige uitrol aan de slag gaan, zijn wij niet meer nodig.

Wij bereiden de weg voor ten behoeve van die grootschalige uitrol, want de energietransitie komt er niet met alleen aandacht voor en kennis van techniek, financiering en wetgeving. Daarnaast is namelijk kennis van (openbare) ruimte én verstand van mensen nodig. Dat laatste hebben wij. Een goede relatie met bewoners in buurten is cruciaal. Daar ligt onze kracht en expertise als ‘vertrouwde derde partij’: verbindingen tot stand te brengen tussen de systeem- en de leefwereld en participatie van bewoners te organiseren en versterken. We hebben kennis van buurten en ervaring op het gebied van bewonersparticipatie en doelgroepactivatie. We kennen bewoners, we hebben een persoonlijke en menselijke relatie met lokale initiatiefnemers en een intensieve en actieve betrokkenheid bij buurtinitiatieven. We hebben een lange adem en we zijn met hart en ziel gecommiteerd aan de opgave.

Daarom richten we ons in 2020 op de organisatie van de uitvoering van de energietransitie in Den Haag vanuit het perspectief van burgerkracht en bewonersparticipatie. We **activeren** groepen bewoners op gebied van schone en betaalbare energie, vergroenen en waterberging. We **ondersteunen** actieve bewonersgroepen en **maken** hun initiatieven **zichtbaar**. Als vertrouwde derde partij **brengen** we **relaties tot stand** tussen betrokkenen bij de Haagse duurzaamheidsopgave – en hun resources. Daarmee zorgen we dat bewoners in de energietransitie als gelijkwaardige gesprekspartner aan tafel zitten met systeempartijen. Bovendien versterken we de Haagse duurzaamheidsbeweging door samen met alle stakeholders **nieuwe collectieve oplossingen te ontwikkelen** met maximaal eigenaarschap van bewoners.

Wat heeft de stad eraan?

De verduurzamingsopgave – waarbij voor ons de focus ligt op de overstap naar schone en betaalbare energie en het klimaatbestendig maken van de stad – is een enorme uitdaging voor bewoners, ondernemers, kennisinstellingen én gemeente. In het voorafgaande staat hoe Duurzaam Den Haag de duurzaamheidsbeweging in de stad op gang wil brengen en houden. En vanuit welke overtuiging wij dat doen. We spelen een essentiële en unieke rol bij de organisatie van de uitvoering van de energietransitie in Den Haag door onze onafhankelijke positie tussen de leef- en systeemwereld. In deze kadertekst een korte uiteenzetting van hoe wij daarmee van meerwaarde zijn voor de belangrijkste stakeholders:

Bewoners

We richten ons op alle bewoners van Den Haag, van bewoners die nog niet actief zijn en nog niet weten wat de energietransitie inhoudt, tot bewoners die aan de slag zijn en nog meer duurzaam willen doen. We helpen bewoners(groepen) om van betekenis te zijn, verschil te maken en invloed uit te oefenen op hun directe leefwereld. Bewoners willen erkenning, duidelijkheid, gezien en gewaardeerd worden. Afhankelijk van hoe ver het onderwerp ligt van onze focus op energietransitie, klimaatbestendig en collectieve beweging, helpen wij ze zelf of brengen we ze in contact met de juiste partners in ons netwerk. Bovenal ondersteunen we bewoners bij het naar eigen inzicht vormgeven van de energietransitie. Wij zijn namelijk in staat bewonersinitiatieven als gelijkwaardige gesprekspartner aan tafel te krijgen bij partijen uit de systeemwereld, zoals de overheid en marktpartijen.

Marktpartijen

We helpen marktpartijen door (groepen) bewoners bewust- en actiebereid maken om duurzame aan de slag te gaan. In die zin zijn we een wegvoorbereider voor aanbieders van duurzame maatregelen en oplossingen. Marktpartijen zijn een belangrijke volgende schakel in de keten wanneer we bewoners in beweging hebben gekregen om de stap naar uitvoering te zetten. We stimuleren collectieve vraag en brengen vervolgens vraag en aanbod bij elkaar. Dankzij onze kennis van, en

positie bij, bewonersinitiatieven helpen we marktpartijen gericht een aanbod te doen: voor wie is welk aanbod geschikt, waarbij we het belang van bewoners altijd vooropstellen.

Kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties

We helpen kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties om in pilotprojecten samen te werken met bewoners, overheid en marktpartijen. De transitie naar een duurzame energievoorziening vraagt een integrale aanpak van technologische, maatschappelijke, economische, juridische en ruimtelijke uitdagingen. Als spin in het web is Duurzaam Den Haag als geen ander in staat pilots te starten waarin kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties hun deskundigheid in de praktijk kunnen brengen, hun kennis kunnen toetsen en hun maatschappelijke taken in een veranderende omgeving kunnen vormgeven.

Gemeente

We helpen de gemeente effectiever zijn in het behalen van de doelstellingen om klimaatneutraal en klimaatbestendig te worden. Daarbij werken we nadrukkelijk in elkaars verlengde. Ook hier is DDH een belangrijk voorportaal op weg naar uitvoering. Waar Duurzaam Den Haag dicht bij bewoners staat en sterk is in het bewustmaken, enthousiasmeren en in beweging brengen van bewoners, is de gemeente als regelgever en beleidsmaker voor bewoners die duurzaam aan de slag gaan belangrijk bij de uitvoering van duurzame maatregelen. Zowel met inhoudelijk advies vanuit bijvoorbeeld de VVE-balie of ondersteuning van een van de Duurzaamheidsmakelaars, als met financiële steun, bijvoorbeeld in de vorm van subsidie.

Door al jaren nauw in verbinding te staan met duurzame (bewoners)initiatieven en partners in Den Haag zijn we een waardevolle aanvulling op gemeentelijke 'loketten' in de stad zoals de Pop up stores van Hou van je Huis (focus op energiebesparende maatregelen voor woningeigenaren) en de VvE-Balie. Niet zelden vinden bewoners via DDH hun weg naar genoemde partners bij de gemeente. En vice versa. Vaak is dat niet meer dan een doorverwijzing, waarbij het contact met de bewoner verloren gaat. Met gemeentepartners is overeengekomen in 2020 te werken aan een 'warme overdracht', zodat zowel gemeente als DDH zicht houden op de follow up en bewoners veel beter kunnen begeleiden.

Met het geloof in, en de inzet van, burgerkracht (Haagse Krach) voorzien wij de gemeente van advies, organisatie en gerichte middelen om uitvoeringsplannen voor de energietransitie (vanuit Het Klimaatakkoord) te maken. Onze relaties met initiatieven van bewoners die gericht zijn op een specifieke wijk of buurt en onze ervaring met het betrekken van bewoners, stelt ons in staat te zorgen dat die plannen voldoen aan de eisen rond participatie conform de Omgevingswet.

OBJECTIVE (2022):
 DDH is de toonaangevende deskundige organisatie in Den Haag op het gebied bewonersparticipatie bij de vormgeving en uitvoering van de energietransitie en het klimaatadaptief maken van de stad door het activeren, versterken en organiseren van burgerkracht

DOELEN	STRATEGIE	MAATREGELLEN: METEN	MAATREGELLEN: ACTIES
<p>Burgerkracht</p> <ul style="list-style-type: none"> Een Haagse community van 5.000 actief betrokken mensen 2.000 mensen zetten stap (van trede 1 of 2) naar trede 3: geïnteresseerd in wat hij/zij kan doen 750 mensen zetten stap van 3 naar 4 of van 4 naar 5: duurzaam doen of nog meer duurzaam doen 200 mensen zetten de stap van 5 naar 6 of 7: sluiten zich aan bij een collectief (buurtinitiatief of bewonersgroep) en zetten zich in om anderen te activeren 	<p>De Haagse duurzaamheidsbeweging versterken door doelgroepen te informer en activeren om duurzaam aan de slag te gaan</p>	<ul style="list-style-type: none"> N deelnemers/bezoekers (aan evenementen/campagnes en andere actions) N stappen op de activatieladder Waardering van ons aanbod door bezoekers/deelnemers (tevredenheidsenquête) N contactmomenten met ons (persoonlijk contact) N contactmomenten met anderen uit de community, groei% per kwartaal Impact (van onze acties) in termen van kt CO₂/m² groen/m³ waterbergingscapaciteit 	<p>We gaan mensen informeren en activeren op 1, 2 en 3 op gebied van energiebesparing, schone energie en klimaatbestendig, door:</p> <ol style="list-style-type: none"> Evenementen en campagnes: laagdrempelige, aantrekkelijke evenementen organiseren in de stad Vraagbaak voor bewoners Materiaal uitlenen over Duurzaam Doen Actief en gericht informatie en nieuwe kennis delen specifiek gericht op doelgroep (koplopers én voorlopers) met aandacht voor laaggeletterdheid en bi-culturele achtergrond Website door ontwikkelen tot een platform om mensen te mobiliseren Uitbreiding van de activatieladder met stap naar deelname aan collectief initiatief en stap naar activeren van anderen (pool duurzame doeners) Gerichte activeringsstrategieën ontwikkelen met sleutelfiguren uit de wijk Datamining (coördinatie)
<p>Energiebesparing en schone energie</p> <ul style="list-style-type: none"> 50 woningen van het gas af 600 woningen waarin energiebesparende maatregelen zijn getroffen 	<p>De Haagse duurzaamheidsbeweging versterken door actieve bewonersgroepen te ondersteunen en hun initiatieven zichtbaar te maken</p>	<ul style="list-style-type: none"> N bewonersgroepen / N initiatieven Waardering van ons aanbod door bezoekers/deelnemers (tevredenheidsenquête) N contactmomenten met ons (persoonlijk contact) N contactmomenten met anderen uit de community, groei% per kwartaal Impact (van onze acties) in termen van kt CO₂/m² groen/m³ waterbergingscapaciteit N mensen bereikt met onze informatie (berichten, nieuwsbrieven, interviews) N buurtplannen / wijkenergieplannen N mensen daarbij aantoonbaar betrokken 	<ol style="list-style-type: none"> Acties en campagnes in de buurt organiseren met bewonersgroepen (beproefde campagnes kopiëren in andere buurten) Actief en gericht informatie(materiaal) en (nieuwe) kennis delen met bewonersgroepen (specifiek gericht op doelgroep, koplopers én voorlopers/middengroepen) Lerende community ontwikkelen rondom koplopers Uitvoeren project ‘Klimaatfonds’ Werkgroep van bewonersinitiatieven rond specifieke thema’s organiseren, ondersteunen en impact zichtbaar maken Initiatieven van duurzame doeners en samenwerking tussen bewonersgroepen en systeempartijen in de Haagse duurzaamheidsbeweging zichtbaar maken via onze mediakanalen, die van onze partners en openbare media
<p>Klimaatadaptief</p> <ul style="list-style-type: none"> 4.000 m² aan groen toegevoegd 500 regentonnen (50 m³ waterbergingscapaciteit) geplaatst 	<p>De Haagse duurzaamheidsbeweging versterken door als ‘vertrouwde derde partij’ betrokkenen bij de Haagse duurzaamheidsopgave – en hun resources – met elkaar te verbinden</p>	<ul style="list-style-type: none"> N partners door wie we gevraagd worden N verzoeken gehonoreerd N partnerschappen / samenwerkingen (gecategoriseerd naar impactpotentie) Kwaliteit van de relatie – waardering door onze partners (uit systeem en buurten/bewoners) (tevredenheidsenquête) 	<ol style="list-style-type: none"> Onze kennis, ervaring en netwerk op gebied van participatie/eigenaarschap van en communicatie met bewoners op verzoek van diverse stakeholders op diverse manieren inbrengen (deelnemen aan planvormende of besluitvormende bijeenkomsten, interviews, adviesgesprekken) Lokale participatiecoalitie vormgeven in samenwerking met de Participatiecoalitie, waarbij inzet is op creëren van maximale ruimte voor door bewoners gewenste mate van eigenaarschap Samenhang zoeken met gemeentelijke communicatie en aanbod zoals van Hou van je Huis, VVE-balie, Woonwijzerwinkel, Team Energietransitie t.b.v. eenduidige dienstverlening aan Haagse inwoners op gebied van energietransitie
<p>Eigenaarschap</p> <ul style="list-style-type: none"> 1 Buurtleerwerkplaats waar 100 mensen werk vinden/meewerken aan de transitie 3 wijkenergieplannen waarvan 250 bewoners zich eigenaar voelen 	<p>De Haagse duurzaamheidsbeweging versterken door samen met alle stakeholders nieuwe collectieve aanpakken te ontwikkelen met maximaal eigenaarschap van bewoners</p>	<ul style="list-style-type: none"> N (nieuwe) collectieve aanpakken N mensen daarbij aantoonbaar betrokken Waardering mate van eigenaarschap 	<ol style="list-style-type: none"> Straataanpak ontwikkelen en realiseren Beproefde aanpakken uit andere gemeenten in Den Haag kopiëren Collectieve (inkoop)acties en pilots organiseren Experimenteren met nieuwe organisatiestructuur rond een collectieve aanpak in een van onze buurten